

Eigen middelen en het gemeentefonds

5 maart 2024

rien.bruins@cebeon.nl

Onderwerpen

1. Aanleiding en historie
2. Onderzoek Overige Eigen Middelen (OEM)
3. Problematiek OEM
4. Belangrijke kenmerken aanpak onderzoek
5. OEM in breder perspectief

Aanleiding en historie

- Financiële Verhoudingswet: gelijkwaardige financiële uitgangspositie gemeenten
- rekening houden met verschillen tussen gemeenten
 - uitgaven: honoreren kostenbepalende structuurkenmerken -> herijking uitgaven
 - inkomsten: rekening houden met verschillen in eigen inkomstencapaciteit -> verevenen OZB en OEM
- verevening verschillen in OEM
 - tot 2023: afslag op de uitgaven -> niet logisch?
 - vanaf 2023: gelijk bedrag per inwoner -> meer differentiëren?

Onderzoek Overige Eigen Middelen (OEM)

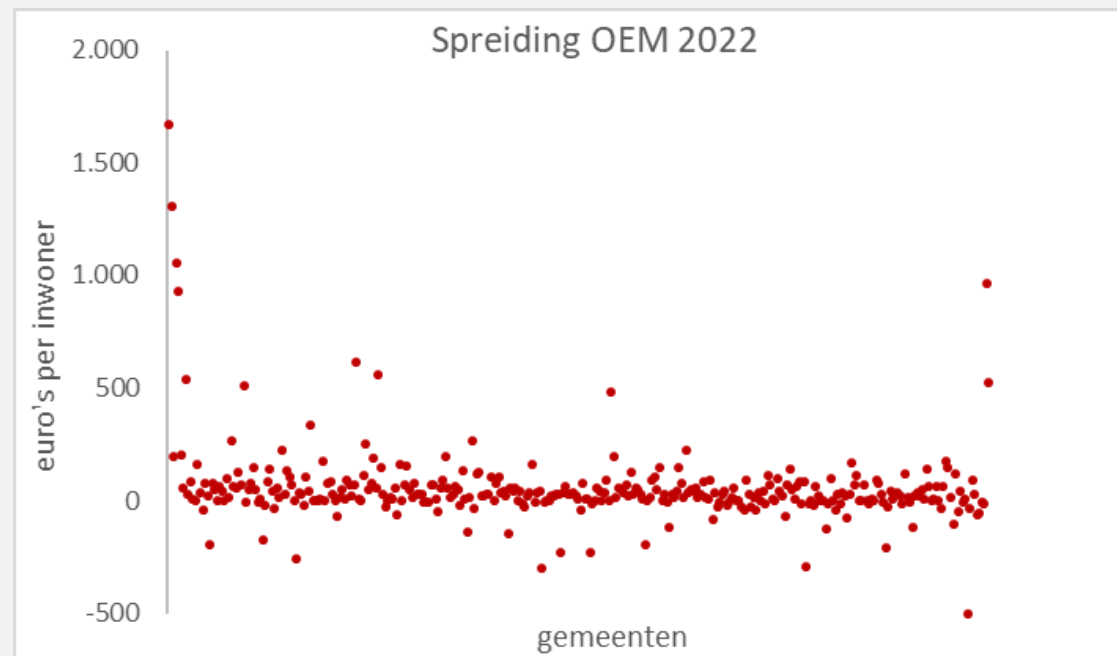
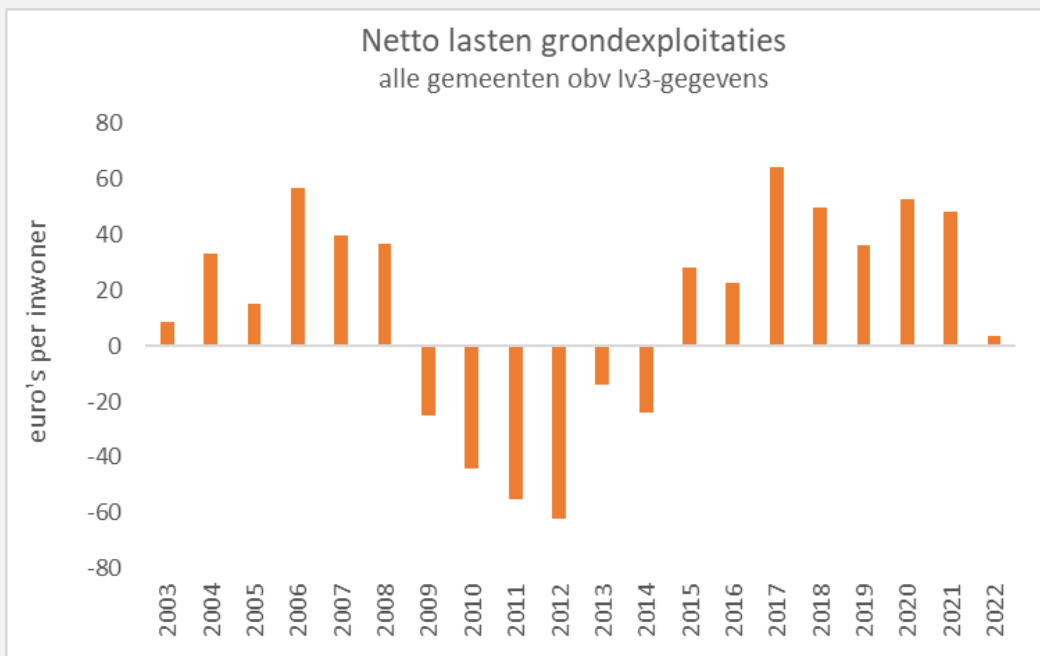
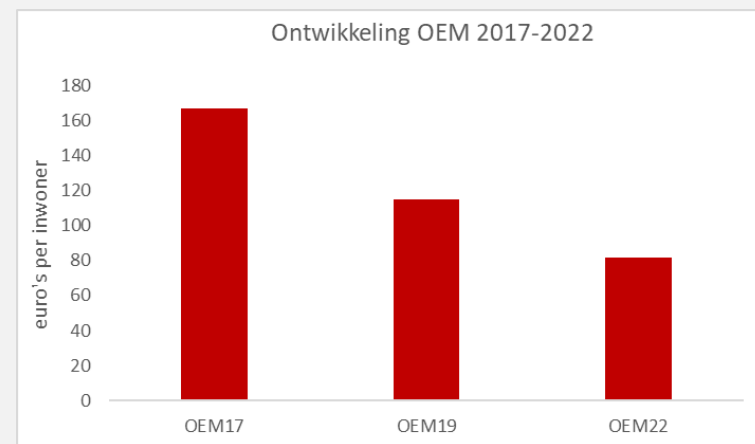
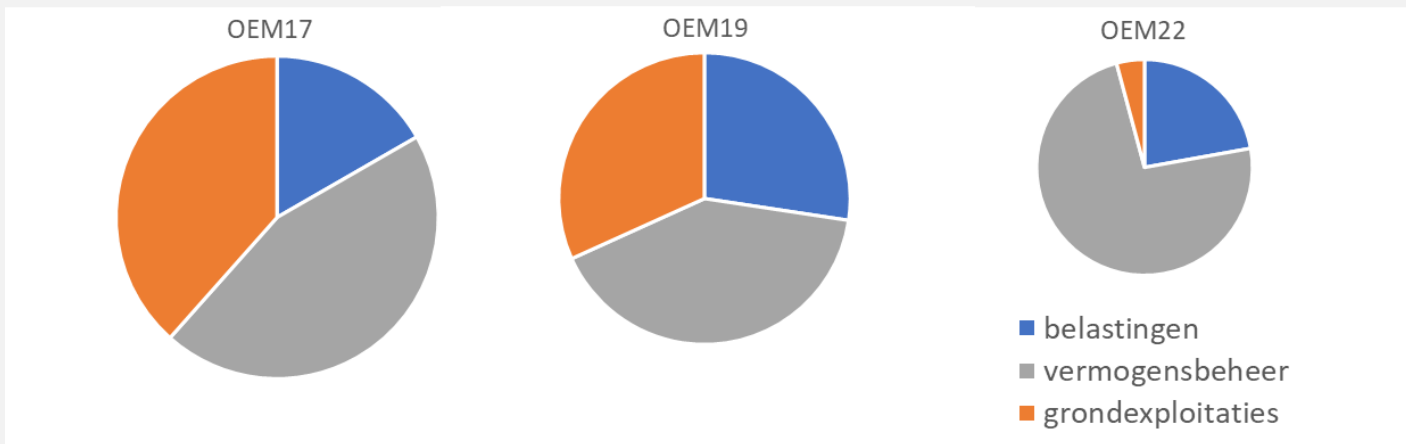
Centrale onderzoeksvragen

1. Is er een verband tussen ontwikkelingen in de OEM en structuurkenmerken van gemeenten?
2. Wat zijn goede alternatieve methoden voor verevening OEM conform de Financiële-verhoudingswet?

Belangrijke criteria Fvw:

- objectief
 - globaal
 - stabiel
 - flexibel
 - geen verkeerde prikkels
 - eisen maatstaven: betrouwbaar, integraal gemeten, actueel
 - uitlegbaar
-
- Doel: gelijkwaardige uitgangspositie
 - Afruil tussen eenvoud en eerlijkheid

Problematiek OEM

Belangrijke kenmerken aanpak onderzoek OEM

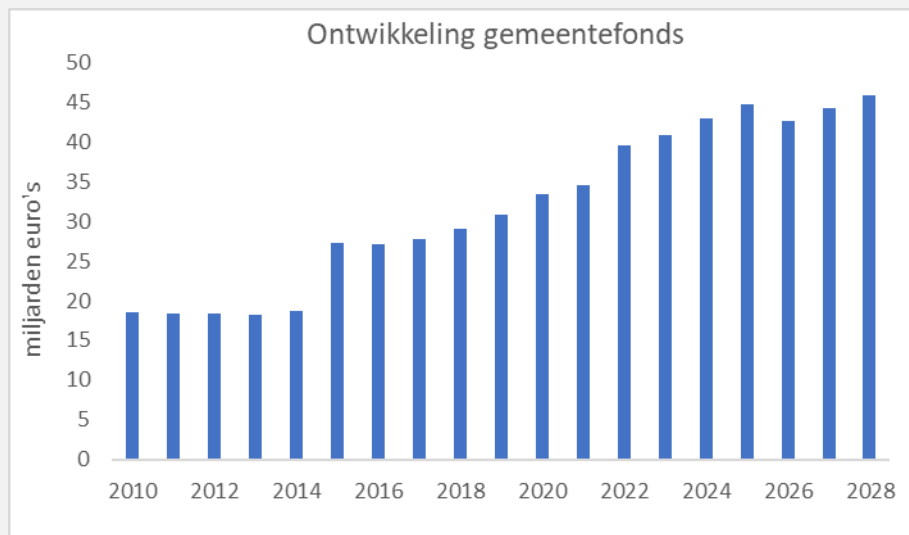
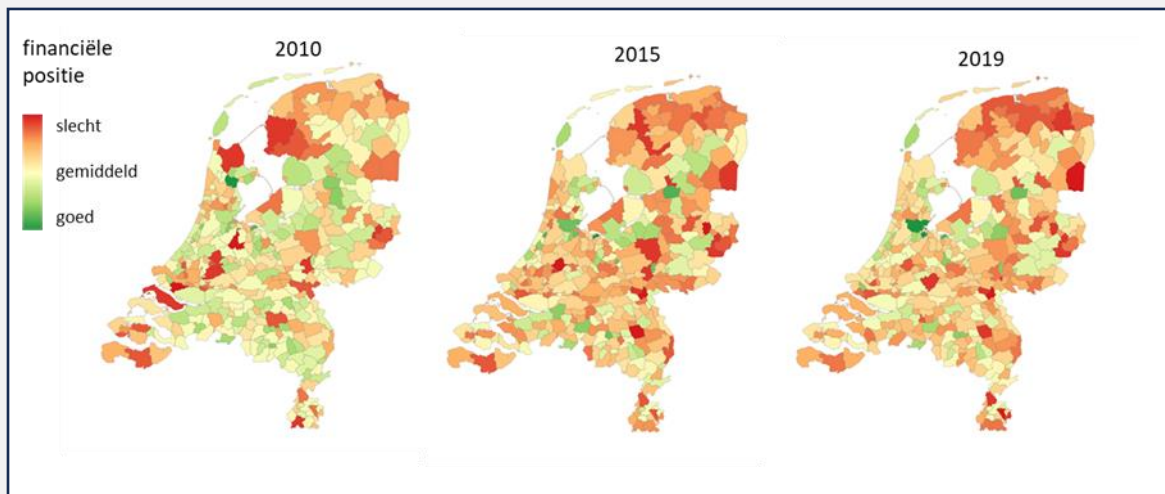
- analyse omvang en ontwikkeling inkomsten
 - onderscheid componenten: belastingen, vermogensbeheer en grondexploitaties
 - onderscheiden typen gemeenten
 - in meerjarig perspectief

- verdiepende analyses bij 30 steekproefgemeenten
 - gerichte steekproef op basis van structuurkenmerken
 - detailinformatie rekening 2017, 2019 en 2022, lv3-informatie 1997-2022 (grondexploitaties)
 - achtergrondinformatie (kwantitatief en kwalitatief)
 - verkenning achtergronden van verschillen in inkomsten in overleg met gemeenten

- uitwerken voorstellen voor verevening
 - toets aansluitverschillen per OEM-component
 - in meerjarig perspectief en voor typen gemeenten
 - toets criteria Fvw

- per stap reflectie met begeleidingscommissie op tussentijdse bevindingen

OEM in breder perspectief

- vanaf 2015 meer gemeenten in de knel
- laatste jaren meer ruimte
- komende jaren uiteenlopende problematiek per gemeente, mede afhankelijk van:
 - uitgangspositie (financieel en formatief)
 - transformatie sociaal domein
 - achterstanden fysiek domein
 - Omgevingswet / Wkb
 - opgaven klimaat, energie, woningbouw
- aandacht voor verschillen in landelijk en lokaal onderzoek